

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

13. Quando conflatus vitulus. cap.32.v.4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

cum prioribus tabulis è monte descenderet, ea omnia accepisse, quæ ab initio cap. 25. vsque ad finem cap. 31. descripta sunt. Quod præter alios Torneilius & Salius in harum rerum enarratione prudenter seruant. Deum autem cap. 31. idcirco sabbati obseruationem inculcasse, ne in construendo Tabernaculo Israelitæ putarent licere sibi operibus feruilibus intendere notat Abulensis in illud cap. 31. q. 9. & Salius ad an. m. 2544. num. 579. Qui bene addunt non videri omnia, quæ à cap. 25. vsque ad 35. inclusiuè consignantur fuisse à Deo continenti oratione dicta, sed potius vicibus interpolatis, ita vt Moyses orationes & contemplationes interponere posset. Bene etiam cum Lyrano plerique animaduertunt præcepta de fabricatione Tabernaculi, data quidem Moysi fuisse ante vituli adorationem: sed inhibitam operis executionem, donec Moyses Deo placato posteriores tabulas retulisset.

CAPVT XXXII. EXODI. v. 4.

*Tabula R.
Salome-
nia.*

1. **F**ormauit opere fusorio & fecit ex eis (inausibus) vitulum constabilem. Rabbinus acta in monte prima quadagesima in castra cum prioribus tabulis rediret, iecta hac fabula: Moysen cum ad montem esset iturus, prædixisse se die reuerturum circa horam 6. siue meridiem, populum errore computi delictum; existimasse cum diem esse quadagesimum, qui reuera non nisi tricesimus nonus erat, quo die cum non compareret Moyses, Saranam ad eum Solis occasum turbasse & feretti speciem obtulisse, addita voce, qua Moysi obijisse dicebatur. Eo specto motos Israelitas, & ab Aegyptijs qui sese in castra Hebræis adiunxerant incitatos idolum sibi fieri postulasse, Hur ob mortem peremisse, & Aaronem vi ad constandum vitulum adegisse: sequenti die Moysen idololatriæ insipientibus ad castra reuertisse. Hoc commentum referunt ac refutant Lyranus & Cornelius in hoc cap. Abulensis q. 2. Salomoni num. 579. Nam in primis vix est credibile Hebræos more adeo impatienti præstolari voluerint. 2. Si Moysen mortuum putauerant, cur Aaroni dixerunt se ignorare quid ei accidisset? hic v. 1. Adhuc non est credendum Aaronem tam facile tanto flagitio consensisse, vt nec dimidiati quidem diei mortuum à populo extorqueret. Quarto, post meridiem tantum temporis spatium non fuit, quantum ad hoc facinus requirebatur. Vituli enim petitione præcessit populi congregatio. vers. 1. Subsecuta est actio cum Aaronem sine dubio hoc crimen auersabatur, & quantum poterat tergiuerat, cum extorsio ornamentorum à feminis & pueris, qui in aures suas con-

Refutatur

rebant, idque totis castris, quæ armatorum 600. millia, præter imbellem tur-
bam longo circuitu continebant, formæ futuri vituli ex argilla, aut simili ma-
teria compositio, tum denique liquefactio metalli, & vituli constructio. Ali-
quid etiam temporis adijciendum erat, ut idolum frigeret, poliretur, po-
pulo spectandum exhiberetur & diceretur: *hi sunt Dij tui Israel. Quod cum*
vidisset Aaron edificavit altare coram eo, & præconis voce clamavit, dicens: cras so-
lemnitas Domini est. Addunt nonnulli Iudæi cum ipso Rabbi Salomone, suos
maiores ad hoc scelus inductos ab Aegyptijs, qui castra Israelis & religio-
nem veri Dei haereticus secuti fuerant, Hur huic crimini restitisse, ac idcirco à
populo sputis in eius guttur certatim ingectis suffocatum, antequam Aaron
timore adactus facinus permitteret. Aliquam etiam temporis particulam
Rabius ille Dæmoni concedet aërem turbanti & inanem feretri speciem
ostentanti. Quod cum sub Solis occasum contigisse dicat, satis innuit figmen-
tum esse, siquidem tam cito ea expediti non poterant, quæ sacra pagina, ge-
sta refert, antequam voce præconis solemnitas in crastinum promulgare-
tur.

2. Dicendum igitur est Hebræos existimasse Moysen breviori tempore
puta 10. 12. quindecimumve diebus adfuturum, Cum autem dies 20. 30. aut
plures effluxissent, nec vllum de Moysen nuncium acciperent, illius absentiam
sua opinione longe diuturniorem primum admirati videntur, tum eum for-
tè è visis sublatum rati, eo tandem vesaniæ lapsi sunt, ut dicerent Aaroni: *Sur-*
ge, fac Deos, qui nos precedant; Moysi enim huic viro, qui nos eduxit de terra Aegypti,
ignoramus quid acciderit. Ita Abulensis, q. 2. & 15. Salius num. 586. Vnde val-
de probabile videtur Aaron aliquot diebus tergiversatum, ac varios tentasse
modos, quibus infansientis populi lapsum præcæneret, aut saltem aliquan-
tisper, donec forte Moyses rediret, moraretur. Hinc Abulensis q. 14. Aaro-
nem idcirco solemnitate sacrificiorum & festum noui idoli in crastinum dis-
tulisse arguit, ut si interim Moyses reuenteretur opus hoc nefarium distur-
baret. Eandem ob causam Aaron, non æs, non argentum, neque quodlibet
aurum, sed in aures aureas in Idoli materiam petijt, ut res aut impediretur,
aut differretur, ut notant huius loci interpretes, Lyranus, Cornelius, Caieta-
nus, Lipomanus, S. Augustinus q. 141. in Exodum. Theodoretus q. 66. Salius
num. 592.

3. Quantum verò temporis huic negotio insumptum fuerit, cer-
to assignari non potest. Salius in tabella mensis Tamuz ad diem sep-
timum quarti mensis, quæ erat ab ascensu Moysis trigesima, ait: *Hoc cir-*
citer tempore videns populus longam Moysis in monte moram, Aaronem adit petens
sibi fieri DEOS itineris duces. Aaron autem cunctatur, ad aliquot dies suadens
aliquan-

Conclusio

Quanta
tempora
vitulæ
fuisse.

X 2

P.
Philippi

Chronologia
in Testamenti

A IV

17

aliquanto amplius reditum expectari. Die decima quarta mensis scribit Hebraei moræ impatientes, seditione concitata aduersus Aaronem congregatos extorsisse vituli fabricandi licentiam, Aaronem petiisse in aures aureas. Die 11. populum eas contulisse, constandi vituli materiam. Die seq. Aurifices manum operæ admouisse, fornacem paratam, typum ex argillosa terra formatum, Die 14. typum exsiccatum, die 15. aurum liquefactum & typo infusum, die 16. reuigilato metallo, vitulum arte perpolitum, & dictum: *Hi sunt Dij tui Israel*, & celebratum altare, ac præconis voce indictum festum in diem sequentem. Die celebratam peractam in honorem vituli, id Dominum reuelasse Moysi, & minis de delendo duræ ceruicis populo Moysen Deum placasse, mox cum illius descendisse, viso vitulo, & ludentium choris tabulas confregisse, vitulum contriuisse ac Leuitarum opera ad 23000. Idololatrarum occidisse.

EXODI 32. v. 15.

*Tabula
deserunt
aut dum
vitulus
adoratur.*

Reuersus est Moyses de monte portans duas tabulas testimonij. Constat hoc contigisse cum Moyses 40. diebus in monte ieiunasset, Deut. 9. v. 9. Tunc etiam sollemnitas Idoli celebrasse Scriptura aperte indicat, dum ait, Moyses ad castra propius accedentem vidisse vitulum & choros, hic v. 19. Unde colligit Abulensis, initio q. 17. celebratam istam aut plures dies tenuisse, Moysen illo ipso die, quo primum Israelitæ victimas offerrebant Idolo, & hoc posterius magis probat, ita vt Moyses rediens Idololatras in flagrantiore deprehenderet, eo die de quo v. 6. *surgentesque mane obtulerunt holocausta & hostias pacificas, & sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.* Idem testatur Lyranus docuerat, vt notat Abulensis, quos sequitur Cornelius hic Menochius v. 6. Torniellus num. 49. Salius num. 591. & alij communitate. Hoc enim insinuare videtur sacræ historiæ contextus, & ratio non patitur absque sufficienti argumento plures dies sacrilego istius vituli festo datum firmemus. Finiuerit igitur primam suam quadragesimam Moyses, & ad castra redierit illo ipso die, quo primum populus vitulæ sacrificia obtulit.

Quæstio.

2. Quæres, quo mense, quoto die mensis inierit, quo finita fuerit hæc quadragesima? Torniellus quattodecima mensis tertij ceptam fuisse autumat, autem 25. mensis quarti illucescente Moysen ad castra rediisse. Sic teianus Seruus Dei 16. diebus mensis tertij, & 24. mensis quarti, die vero 41. sui ieiunij cum tabulis de monte descendisset. Putat enim hic author tempore Moysi primum & tertium mensem fuisse 29. dierum.

Opinio.

3. Cornelius in cap. 32. Exodi v. 19. ait Moysen statim à legis promulgatione, quæ fuit die sexta Siuan contēdisse in montem, ibiq; moratum 40. diebus de eum ad castra descendisse colligit, tabulasq; confregisse die 17. mensis quartij, quæ idcirco Iudaico populo esurialis est, quod tunc tabulæ confra-

dantur. Numerus, inquit Cornelius, 40. dies à sexta mensis tertij pervenies ad 16. mensis quarti: postero autem die, puta decima septima descendit Moyses, cumq; confregit tabulas. Censet autem cum Torniello menssem tertium illis temporibus cauum fuisse, ut notat ipse Exodi 16. v. 1. Clarius autem hanc rem explicat Exodi 34. v. 28. vbi dicitur affertit Moysen primò ascendisse in montem die 7. mensis tertij, mansisse cum Deo in monte 40. dies, mox descendisse cum tabulis legis, quas à Deo acceperat, easq; viso vitulo confregisse 17. die mensis quarti. Igitur ex huius authoris sententia, si è 29. diebus mensis tertij demantur sex illi, qui prius effluerant, quam Moyses in montis iugum conscendisset; remanebunt 23. quibus additi 17. mensis quarti conficiunt 40. & Moyses die 40. sui in montem ascensus ad castra reuersus est.

4. Salius in tabulis mensum an. m. 2544. & alibi vult Moysen octava mensis tertij (quem tricenarium dierum facit) ascendisse, & 17. mensis quarti descendisse. Sic prima Moysis quadragesima, dies 23. tertij mensis, & 17. quarti complexa fuerit, & Moyses, fluente adhuc quadragesimo sui ascensus die, ad populum rediens tabulas confregerit.

5. Ego vero Tornielli rationes in eo non probo, quod huius quadragena-rij ieiunij primordia ad 14. diem mensis tertij differenda putet, ut dixi ad cap. 24. Exodi, v. 18. num. 2. Nec admittò eum computum, qui die sexta Siuan Moysen tabulas acceptum iuisse voluerit, ut monui Exod. 19. v. 20. Moyses enim mane surgens edificauit altare &c. Exodi 24. v. 4. quod ad diem data legis refertur non potest. Illo enim mane, quo ea fecit quæ cap. 24. v. 6. & seq. narrantur, non modo Decalogus iam erat promulgatus, sed præcepta etiam ceremonialia & judicialia populo tradita, & in volumen relata, ut patet illo cap. 24. Exodi. Vtraque verò opinio, Cornelij inquam & Salius, æquali ferè probabilitate mihi nixa videtur, ita ut prima & vltima dies huius quadragesima, numero illo 40. dierum, quibus Moyses in monte fuisse dicitur debeant comprehendi. Qui vero Moysen octava die Siuan in montem promouerit, eumque menssem cauum tunc fuisse putauerit, is Moysen non ante diem 18. Tamuz reducere poterit, quæ tamen etiam decima septima dici poterit, nempe iuxta formam modernæ Calendarij Hebræorum ad ea tempora reuocata.

XXXII. EXODI. v. 30.

Facto autem altero die. Hebraicè vaiehi mimmachorath, quam phrasin re-
tinent septuaginta. & *ἐξ ἑτεροῦ καὶ τῆς ἀρχῆς*, vel ut aliqui habent *ἐκ ἀρχῆς*,
quod bene noster translulit, facto die altero. Cum enim Moyses è monte re-
uertus, tabulis fractis, vitulo in puluerem redacto, grauem illam Idololatrarū
stragem edidisset, mox die sequenti populum redarguit, pro eo tamen se Deo

Y 3

sup

P.
Philippi

Chronologia
Testamenti

A. IV
17

De Ratio-
nibus Tor-
nielli.

Conclusio

Moyses ab-
zero die su-
rediens po-
pulum red-
darguit